

בעוה"ש"ת

קונטרס

דאווענען איז נישט קיין פארן

וואס דאס איז א וואונדערליכע שיעור, געזאגט געווארן דורך
פּבּוּד קרויטש הרב הצדיק מוהר"א ש' שליט"א
ארײַנצוברענגען אין אונז די רײַנע און קלאַרע אַמונָה אין פּאַשעפּער,
ווי אױף עזות און התחזקות וײַאזוי אדורך צו גיין דעם געבן פּשׂוּלִים.

פּרשׂת פּלֶק תשע"ב

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענע ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מוריני ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מוריני הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,
וואס קיין שום באהעלטעניש איז נישט פארהוילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים, און מאגרים
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דורך הסיד' ברוסלב - נא יארק צ"ו

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים

To obtain this and other Breslov publications:

מוסדות היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh Williamsburg

27 Skillman Street

718-384-1652 ישיבה אפיס

מתיבתא היכל הקודש

Mesifta Heichal Hakodesh

1129-42nd Street

Brooklyn NY 11219

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh Kiryas Joel

8 Hayes Ct.

845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

79 Decatur Avenue.

347-243-2992

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

32 Dolson Rd.

347-733-7551

בארץ ישראל

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב

שע"י עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225

טלפון רב קווי 04-6708356

פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site: www.breslevcity.co.il

לשמוע השיעורים 212-444-9191

Find our entire book selection at:

amazon.com or at: mohorosh.com

To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-481-3321

דאווענען איז נישט קיין באַרג

א.

וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן צִיפּוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל
לְאֻמוֹתָיִם (במדבר כב, ב): זאגט רש"י: בְּלֶק הָאֵט גְּעֻזְאָגֵט
מַה-דָּאָךְ דִּי צְנוּוִי שְׂטֵעֶרְקֶסְטֵע מְלוּכּוֹת פּוֹן סִיחּוֹן און
עוֹג הָאָבֶן נִישְׁט גְּעֶקֶענֵט בֵּיקוּמֵען דִּי אֵידֶן, וְוּעֵלֶן מִיר
אוֹרֵדֵי זַיִי נִישְׁט קֶענֶען בֵּיקוּמֵען, וְוּעֵגֶן דָּעם וַיִּגֵּר
מוֹאָב, הָאֵט מוֹאָב מוֹרָא גְּעֵהֵאֵט.

די הייליגע חכמים זאגן (ברכות נד:): עוֹג מְלֶךְ
הַבְּשָׁן הָאֵט גְּעֻזְאָגֵט: מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל כִּמָּה הָיִ? ווי

גרויס איז די יודישע מחנה? תּלְתָא פּרְסֵי! דְרִי פּרְסָאוֹת. וועל איך גיין, און אויסרייסן א באַרג פון דריי פּרְסָאוֹת, און איך וועל דאס ארויף וואַרפֿן אויף זיי, און ער האט טאקע אזוי געטוען, ער האט אויסגעריסן א באַרג וואס איז גרויס דריי פּרְסָה, און ער האט דאס ארויף געלייגט אויף זיין קאפ, און דערנױל האט דער באַשעפּער געמאַכט אַ גס, אַז עס איז געקומען ווערים און האַבן געלעכערט דעם באַרג, און עס איז אַראַפּגעגאַנגען ביז צו זיין האַלז, האט ער עס געוואלט אַרויסשְלעפֿן, האַבן זיך זיינע צווי ציינער אויסגעצויגן און צושפּרייט, אויף דער זייט, און אויף דער זייט. איז געקומען משה רבינו וואס איז געווען הויפּף צען אַמֹות, און גענומען אַ האק וואס איז געווען לאַנג צען אַמֹות, און האט אַ שפּרונג געגעבן צען אַמֹות, אזוי האט ער דערגרייכט ביז צו זיין קנעכל, און האט אים אַ האק געגעבן און ער איז אַראַפּגעפּאַלן און געשטאַרבן.

דער הייליגער רבי איז מגלה אויף דעם אַ מוֹרָא' דיגע גילוי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן ח): וואס איז

ה דאווענען איז נישט קיין בארג

די מחנה פון א יוד, ער זאל וויסן אז ער איז נאך אין די מחנה פון די קדושה? ! 'ג פּרסאות'. וואס דאס גייט ארויף אויף די דריי תּפּלות! שחרית מנחה מעריב. ווייל דער עיקר פון א איד איז זיין נשמה, וואס דאס איז א חלק אלוקי ממעל, און דאס ווערט נתגלה דורך זיין אמונה, דאס הייסט אז ער דאווענט צום בורא פל עולמים, און ער רעדט צום באשעפער. אזוי ווי עס שטייט (קהלת ג י"ט): 'ומותר אדם מן הבהמה 'אין', עס איז נישט דא קיין חילוק צווישן א מענטש און א בהמה נאר דער דיבור. און שלימות הדיבור איז אז מען רעדט צום אייבערשטן (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ס"ו). ווייל א גוי רעדט אויכעט, אבער וויבאלד ער איז נישט מכיר דעם באשעפער, איז ער אזוי ווי א חיה, און זיין דיבור איז נישט קיין דיבור.

דער רמב"ם ברענגט (הלכות תפלה פרק א, סימן ד): אז אין אנפאנג, ווען א איד האט עפעס געדארפט האבן, האט ער געבעטן דעם באשעפער אויף זיין שפראך, וואס דאס איז די מצוות עשה פון תפלה, אזוי ווי דער פסוק זאגט (דברים יא י"ג): 'ולעבדו בכל לבבכם', מען

זאל דינען דעם באַשעפער מיטן גאַנצן האַרץ. און די גמרא דרש'נט (מעניית ב.): איזהו עבודה שבלב? זו תפלה! אז דאס גייט ארויף אויף תפלה, נאר שפעטער זענען געקומען די אנשי כנסת הגדולה, און האבן מתקן געווען די דריי תפלות, ווייל זיי האבן געזעהן אז עס וועט זיין א גרויסער גלות און מען וועט נעבעך פארגעסן פון בורא פל עולמים, האבן זיי מתקן געווען די דריי תפלות. די גמרא זאגט (ברכות כו): אקעגן וועם האט מען מתקן געווען די דריי תפלות? איינער זאגט אקעגן די אבות אברהם יצחק יעקב. איינער זאגט אקעגן די קרבנות.

און דער עיקר אידישקייט האלט זיך נאר דורעך די דריי תפלות, ווייל א איד ווייסט, ווען ער שטייט אויף קען ער גארנישט טוהן, נאר ער מוז גיין דאווענען שחרית, דאס זעלבע ווען עס קומט נאכמיטאג, זאגט ער זיך שוין, און ווייסט אז ער דארף גיין דאווענען מנחה. ביינאכט ווייסט ער אז ער דארף דאווענען מעריב. קומט אויס אז די דריי תפלות, האלט אים אן אין די מחנה ישראל.

פאַרקערט אויף, פון וואו זעהט מען אז אַ איד ווערט אַפּגעקילט פון אידישקייט? אז ער פּאנגט אַן מזלזל זיין אין די דריי תּפילות, עס פּאנגט זיך אַן מיט מנחה, ער מאכט זיך אַ חשבון איך וועל שוין דאווענען צוויי שמונה עשרה'ס ביי מעריב וכו', דערפאר זאגן חז"ל (ברכות ו:): 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שפן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה', א מענטש זאל זייער געווארענט זיין צו דאווענען מנחה, ווייל אליהו הנביא איז נישט געהאלפן געווארן נאר ביי מנחה. ווייל ביי די צייט פון מנחה איז א מענטש געווענטליך אינמיטן די ארבעט איבערהויבט ווינטער, דערפאר דארף מען זייער אכטונג געבן צו דאווענען מנחה, און נישט מזלזל זיין אין דעם חלילה. דאס זעלבע ביי מעריב דארף מען נזהר זיין, אזוי ווי די גמרא זאגט (ברכות ד:): אז א מענטש זאגט: איך וועל קודם עסן אביסל, שלאפן אביסל, און נאכדעם פארשלאפט ער די גאנצע נאכט. דאס זעלבע ביי שחרית הייבט מען אַן אראפצוציפן, מען טראכט איך וועל שוין זאגן ברוך

שאַמר, ישׁתבח, קריאת שְׁמַע וכו', און אזוי צוביסלעך לאַזט מען אינגאנצן אָפּ דאָס דאווענען חס ושלום.

זאָגט דער הייליגער רבי (שם): "עוג מלך הבשן איז געווען זייער א שטארקע קליפה, און ער האט געוואלט עוקר זיין די אידן פון מחנה ישראל, דערפאר האט ער געברענגט א באַרג". דאָס מיינט צו זאָגן אז ער האט געוואלט שווער מאַכן דאָס דאווענען פאר אידן, און עס זאל זיין אזוי ווי א שווערע באַרג, און א מענטש זאל נישט האָבן געדולד צו דאווענען. [און מען זעהט נעבעך מענטשן טוען שוין אויס די תפילין אינמיטן הויכע שמונה עשרה, און ביי תחנון איז ער שוין אנטלאָפן, אַמת מען קען יעדן איינעם דן זיין לִבָּן זכות, ווייל אידן אַרבעטן נעבעך זייער ביטער שווער צו פארדינען עפעס געלט, אָבער עס איז באוואוסט די מעשה אז דער הייליגער באַרדיטשויבער רב זי"ע האט אַמאל געזעהן א איד לויפט, פֿרעגט ער אים: וואו לויפסטו? זאָגט ער אים: וואס זאל איך טוען! איך דאַרף לויפן צו מייַן פֿרונסה! זאָגט ער אים: ווער זאָגט

אז דאָרטן וואו דו לויפסט איז דיין פּרָנסה? ! אַפּשָׁר
אַנטלויפסטו פון דיין פּרָנסה! .]

דער אַר"י הקדוש זאָגט (שער הפּנוּת ענין הקדיש דף יד,
טור ג): תּפּלת שְׁחֵרית איז אויסגעשטעלט לויט די פּיר
וועלטן, וואס ווערן אַנגערופן 'אַצילות' 'בְּרִיאָה'
'יְצִירָה' 'עֲשִׂיָּה'. די ערשטע איז די קרָבנות וואס
דאָרטן פּאַרדעכט מען די 'עולם עֲשִׂיָּה', דורכדעם
וואס מען זאָגט די קרָבנות. ביי 'פּסוקי דְּזִמְרָה' גייט
מען שוין אַרויף אויף אַ העכערע עולם, וואס דאס איז
'עולם הַיְצִירָה', ביי די בְּרָכוֹת פון קריאת שְׁמַע איז
'עולם הַבְּרִיאָה', ביז ביי שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה איז מען שוין
אין 'עולם הַאֲצִילוֹת', און נאכדעם ווען מען איז שוין
אין עולם אַצילות, גייט מען שוין אַרויף גאר גאר
הויער, וואס דאס איז נְפִילַת אַפִּים, נאכדעם הייבט
אן אַראפ צו קומען דער שְׁפַע, וואס ווערט אַנגערופן
'שְׁפַע דְּאֲצִילוֹת', ווען מען זאָגט אַשְׁרֵי וְבָא לְצִיּוֹן. און
פונקט דעמאלטס אַנטלויפט מען. און אַ מענטש
כאפט נישט אז דעמאלט גייט מען אים געבן די שְׁפַע.
דאס איז דער באַרג וואס עוג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן לייגט אַרויף

אויף יעדן יוד. וועגן דעם איז געקומען משה רבינו, און ער האט אים געגעבן א גוטן האק, ער זאל נישט אנוועק נעמען די אידן פון דאווענען די דריי תפילות.

חז"ל זאגן (ברכות ח.): 'אימתי עת רצון בשעה שהצבור מתפללין', ווען איז דער צייט וואס איז באויליגט און אנגענומען ביים אייבערשטן, בשעת דער ציבור דאווענט. און נאך זאגן חז"ל (ברכות ו): ווער עס איז געוואוינט צו קומען דאווענען אין בית הכנסת, און איין טאג איז ער נישט געקומען, פֿרעגט דער באשעפער: וואו איז דער מענטש וואס איז נישטא? ! און אויב ער איז נישט געוונט שיקט ער אים א רפואה, אדער אז ער איז פארזאגט אין פרנסה, געט ער אים פרנסה. זעהט מען פון דעם אז ווען איד דאוונט מיט מנין, ווערט נמשך אויף אים די השגחה, און מען גיבט אים וואס ער דארף האבן.

חז"ל זאגן (שבת ק"ט): אויב א איד איז זוכה, און ער זאגט 'אמן יהא שמיה רבא', דעמאלטס אפילו אז עס איז - רחמנא לצלן - נגזר געווארן אויף אים, א גזירה פון זיבעציג יאר, קען ער דאס צורייסן. דער

מִדְרָשׁ בְּרַעֲנַנְגֻט (מנורת המאור גר א' פלל א' ח"ב, בשם מדרש
 תנחומא פרשת נח, ועיין מס' פלה רבתי פרק ב'): א מַעֲשֵׂה
 בְּאֲרֵיכוֹת וְוִי אַ נְפֹטָר הָאֵט גַּעֲפֵעֵטָן אַ טוֹבָה פּוֹן רַבִּי
 עֲקִיבָא, און רַבִּי עֲקִיבָא איז גַּעגאַנגען זוכן צו ער האט
 אַיִפּערגעלאָזט אַ זון וכו', ביז ער האט געטראָפֿן דעם
 קינד און ער האט אים אויסגעלעערנט די אַלף בית, ביז
 ער האט אים אויסגעלעערנט צו זאָגן קדיש און בָּרְכוּ,
 דַּעמאַלטס איז דער נְפֹטָר גַּעקומען, און אים געזאָגט;
 הָאָסְט מִיר גַּעטוּען אַ מוֹרָא'דִיגַע טוֹבָה מִיט דַּעם אַז
 דער קינד האט געזאָגט קדיש און בָּרְכוּ. דאס זעלבע
 אַז מען זאָגט קְדוּשָׁה ווערט מוֹרָא'דִיגַע תִּיקוּנִים. חז"ל
 זאָגן (חולין צא:): א מְלֶאֶךָ זאָגט נָאר אַיִן מָאל קְדוּשָׁה
 און ווערט פֿאַרברענט. און מִיר זענען זוכה צו קענען
 זאָגן, אַזויפֿיל מָאל קְדוּשָׁה, און אָמֵן יְהֵא שְׁמִיה רַבָּא.
 [און עס זענען דא אידן וואס זעצן זיך אריין אין א בית
 המִדְרָשׁ וואס עס זענען פֿאַרהאן אַסאַך מַנְיָנִים אַיִנס
 נאכן אַנדערען פֿדי צו מְשָׁלִים זיין די אָמֵן וכו' וואס זיי
 האָבן פֿאַרפֿעלט בְּמִשְׁפָּךְ דִּי יֶאֱרֶן צוּלִיב פֿאַרשִׁידענע
 סיבות.]

ב.

דאס איז וואס דער תורה זאגט: 'ויגד מואב', מואב האט מורא געהאט פון די אידן. מואב גייט ארויף אויף ניאוף, ווייל ער איז געבוירן געווארן פון ניאוף, דערפאר האבן זיי מורא אז די קדושה פון אידן וועט זיי אינגאנצן מבטל זיין. ווייל דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ו): אז פון כפירות, קומט ארויס ניאוף רחמנא לצלן. אויף זאגט דער הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"א): גיאות און ניאוף איז תלוי איינס אין אנדערן, און גיאות איז דאך עבודה זרה און כפירות, אזוי ווי דער אייבערשטער זאגט: (סוטה ה.): 'אין אני והוא יכולים לדור', אויף זאגן מיר יעדן טאג (במדבר טו ל"ט): 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', דרשנ'ען אויף דעם חז"ל (ברכות י"ב:): "אחרי לבבכם", זו מינות. "ואחרי עיניכם", זו ניאוף. ווייל דאס איז תלוי איינס אין דעם אנדערן. און מיר געפונען אז ווען רבי שמעון בר יוחאי איז געגאנגען מיט די תלמידים, און עס זענען אקעגן געקומען שיינע פרויען, האט ער געזאגט פאר

די תלמידים: 'אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לה', גיבט אכטונג! מאכט זיי נישט פאר עבודה זרה. איז דער הייליגער רבי מסביר (שם) דעם קשר, ווייל אז מען קוקט אויף די קליפות, און מען מאכט פון דעם א מציאות, מאכט מען דאס רחמנא לצלן פאר א עבודה זרה. אויף געווענטליך ווען א מענטש קוקט שמוץ רחמנא לצלן, באהאלט ער זיך אין א מקום מטונף, [וואס דאס איז אויף געווען די עבודה זרה פון פער] וואו קיינער זעהט נישט, קומט אויס אז ער באהאלט זיך אויס פון באשעפער, וואס דאס איז כפירות. זעהט מען פון די אלע פלעצער אז ניאוף מיט עבודה זרה און כפירות איז איין זאך.

זאגט אפער דער הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן ח): א מענטש האט דריי מוחין, וואס האלט אים אפ פון תאוות ניאוף, און די דריי מוחין ווערט נמשך דורעך די דריי תפילות, שחרית מנחה מעריב. און יעצט אז מואב האט געזעהן, אז משה רבינו האט אויסגעריסן עוג וואס שטערט פון דאווענען די דריי תפילות, און אידן וועלן אנפאנגען דאווענען, האבן זיי

זיך דערשראקן וואס טוט מען? ! האבן זיי געפֿרעגט ; פון וואו קומט משה רבינו? האט מען זיי געענטפֿערט פון מדֿין. האבן זיי געמאכט שלום מיט מדֿין, כאטש ביז יעצט האבן זיי זיך געקריגט, [ווייל 'מואָב' איז די מדה פון ליבשאפט און שלום פון די טומאה, וואס דאס איז ניארף. און 'מדין' איז לשון 'מדיני'ם' קריגעריי, און זיי האבן זיך שטענדיג ארום געקריגט.] אָבער יעצט האבן זיי זיך מיישב געווען, אז מען וועט זיך צאם נעמען, צו זעהן וואס מען טוט מיט די אידן אז זיי דאווענען די דריי תפלות, און זענען מקפיד אויף יעדן אמן, און אמן יהא שמייה רבא, וואס דורכדעם איז דער באשעפער זיי מוחל אויף אלע עוונות, און דאס איז אונז זייער ביטער. האבן זיי זיך נאכגעפֿרעגט וואס איז דער כח פון זייער מנהיג, האבן זיי געזעהן אז דער כח פון משה רבינו איז נאר דער מויל.

ג.

און דאס איז דער גאנצער כח פון א איד, נאר תפילה. אזוי ווי יצחק אבינו האט געזאגט ביים

אָנוואונטשן יַעקב (בְּרֵאשִׁית כז כ"ב): 'הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב'.
 דאס קול געהערט פאר א איד, און דאס איז זיין נצחון
 קעגן עשיו, וואס ביי אים שטייט (בְּרֵאשִׁית כז, מ): 'עַל
 חֲרָבָה תַּחְיֶה', אַזוֹי ווי חו"ל זאגן (בְּרֵאשִׁית רבא סה, כ):
 'בְּזִמְן שֶׁהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב אֵין יְדֵי עֲשׂוֹ שׁוֹלֵט' פֿל זְמַן
 עָס ווערט געהערט דאס קול פון א איד, קען די הענט
 פון עשיו נישט שולט זיין חלילה וחס, ווען עס איז
 נישטא דער קול יַעקב, דעמאלטס איז יְדֵי עֲשׂוֹ שׁוֹלֵט.
 וועגן דעם דארף א איד שטענדיג נאר בעטן דעם
 באשעפער, און מען דארף זיך אזוי צוגעוואוינען צו
 רעדן צום באשעפער, ביז מען קען שוין אן דעם נישט
 אן גיין.

עס שטייט (תנא דבי אליהו רבא, פֿרק י"ג): 'כָּל הַמְּרַבֵּה
 שִׁיחֹת וּתְפִלוֹת הֵם הַמְּלִוִּין אוֹתוֹ עַד שֶׁבֹא לְבֵית
 עוֹלָמוֹ', אַז א איד געוואוינט זיך צו צו רעדן צום
 באשעפער, באגלייט אים דאס ביז די לעצטע מינוט
 וואס ער גייט ארויס פון די וועלט. און אזוי גייט ער
 אויס, בשעת ער רעדט צום באשעפער. און דאס היט
 אים אפ פון אלע שלעכט.

ווייל יעדער מענטש האט אין לעבן מורא דיגע איבערגייעכץ און צרות. נאר דורעף די עצה וואס דער הייליגער רבי האט אונז געלערנט פון תפלה! אז א מענטש זאל רעדן צום באשעפער דאס ראטעוועט אים פון אלעם, און דאס רייניגט אים אויס דער מח.

קומט אויס אז דער כח פון א איד איז נאר דער מויל, דערפאר איז בלק געגאנגען ברענגען בלעם, וואס האט אויכעט א כח מיטן מויל. נאר משה רבינו האט געהאט דעם כח בקדושה, און בלעם האט דאס גענוצט בטומאה זה לעומת זה, אבער עס האט אים גארנישט געהאלפן, ווייל דער איבערשטער האט אזוי געפירט, אז נישט נאר ער האט נישט געקענט שעלטן, נאר ער האט נאך געמוזט איבערדרייען אלע קלות, וואס ער האט באמת געוואלט שעלטן, צו ברכות, אזוי ווייט אז ער האט געמוזט מגלה זיין אז עס וועט זיין די גאולה, און סוף כל סוף וועלן די אידן אויסגעלייזט ווערן.

וועגן דעם זעהט מען, אז דער אייזל האט אים אפגעהאלטן דריי מאל פון צו גיין ווען דער מלאך

האט אים געשטערט וכו'. נאכדעם האט אים דער מלאך געפרעגט (במדבר כב ל"ב): על מה הפית את אתונך זה 'ש'לש רגלים'? פארן וואס האסטו געשלאגן דעם אייזל דריי מאל. זאגט רש"י אז ער האט אים מרמז געווען אז ער וויל אויסרייסן א פאלק וואס האלטן דריי רגלים [ימים טובים] אין א יאר. וואס דאס איז פסח שבועות סופות. וואס דאס איז אויך די מחנה ישראל!

פסח איז געווען יציאת מצרים, וואס דאס האט אונז געמאכט פאר א פאלק, ווייל דער תכלית פון יציאת מצרים, איז געווען מקבל זיין די תורה אום שבועות. סופות איז א זכר, צו די ענני הכבוד וואס דער באשעפער האט אונז באשיצט מיט דעם פערציג יאר אין מדבר. קומט אויס אז די אלע דריי רגלים, איז אלץ א זכר פונעם ארויס גיין פון מצרים ביזן גיין מקבל זיין די תורה. וואס באַמַת ווייזט דאס שוין אויף אויף די לעצטע גאולה, וואס מיר וועלן דעמאלטס מקבל זיין די תורה מיט א נייע התחדשות, און עס וועט נאכאמאל זיין צוריק די ענני הכבוד, דאס הייסט אז

איִדן וועלן זיין אַרום גענומען מיט די שְׂכִינָה, און מען וועט שפּירן די שְׂכִינָה, אין מען וועט האָבן אַ שטאַרקע אַמוּנָה, מְמִילָא וועט שוין זיין דער באַר און דער מן אויכעט .

.ד.

און די אַלע זאכן קען מען נאָך יעצט אויכעט ממשיך זיין אויף זיך, אַפּילו מען איז נאכנישט אויסגעלייזט, אזוי ווי דער בעל שם טוב הקדוש זי"ע האט געזאגט: (תולדות יעקב יוסף, שמיני תקס"ב): אזוי ווי עס איז דא אַ גאולה בפלגות, איז דא אַ גאולה בפּרטיות. און צו דער גאולה בפּרטיות קען שוין יעדער איד, אויף יעצט זוכה זיין.

ווייל וואס הייסט אַ גלות? אז דער מח איז מצומצם, מבוהל ומבולבל, און דער מענטש טראכט ביי זיך, איף בין גארנישט ווערד, און דער אייבערשטער דארף מיר חלילה נישט, ווייל איף האב געזינדיגט וכו'. אָבער אז אַ איד איז שטאַרק אין די אַמוּנָה, ווערט ער אַרום גענומען און באשיצט פון

פאשעפער, און ער ווערט ניצול פון אלע צרות און פון אלע רשעים. אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ה): אז דורכדעם וואס מען איז ממשיך אויף זיך דעם זכות פון די אבות ווערט מען פאשיצט פון די רשעים. אזוי ווי דער פסוק זאגט (ישעיה נא, ט"ז): **וּבְצֵל יְדֵי פִּיסִיתָהּ, מִיַּט דֵּי שְׂאֲטָן פֶּן מִיִּנֶע הֶעֱנֵט הָאֵב אִיךְ דִּיר פֶּאדֶעקט.** און דאס איז וואס דער זוהר הקדוש זאגט (שלח קעד.): **'אַתָּה דְאִית תַּמָּן אַבֹּת, אִית תַּמָּן שְׂכִינְתָא',** דארטן וואו די אבות זענען, איז דארט די שכינה. און דאס גייט ארויף אויף די דריי תפלות, און אז א איד איז נזקר צו דאווענען יעדן טאג, שחרית מנחה מעריב, וואס דאס איז קעגן די דריי אבות אברהם יצחק יעקב, דורך דעם ציהט ער ארויף אויף זיך די שכינה.

וואס איז די שכינה? אז א מענטש שפירט אז דער פאשעפער איז דא און ער נעמט אים ארום, וואס דאס איז דער גרעסטער תענוג, דאס איז וואס דער פסוק זאגט: (ויקרא כו י"ב): **'וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם'** און רש"י זאגט אויף דעם (תורת פהנים פרק ג, ג): **'עֲתִיד אֲנִי לְטִיִּיל**

כ דאווענען איז נישט קיין באַרג

עמכם בגן עדן דער באשעפער וועט מיט אונז
שפאצירן אין גן עדן, דאס הייסט ווען א מענטש גייט
ארויס אויף 'התבודדות' אין פעלד, אויף א רואיגע
שטילע פלאץ, וואו קיינער ווייסט נישט וואו ער איז,
און ער רעדט מיטן באשעפער, שפאצירט ער מיטן
באשעפער. ביז ער שפירט שוין גארנישט, נאר דעם
באשעפער, וואס דאס איז די העכסטע דרגה, און דאס
איז זיין גאולה. אבער אז מען איז חלילה וחס פוגם
מיט 'פגם הברית' איז דאס מבבל דעם מענטש פון
דאווענען.

ה.

מען פארציילט נאך אז דער 'אהבת ישראל' פון
וויזניץ זי"ע איז אמאל געווען מיט זיין גבאי אין א
דארף, און עס איז נישט געווען קיין מנין צו מנחה,
און דער אהבת ישראל מיטן גבאי'ן האבן משלים
געווען צום מנין, ביים סוף זעהט ער, ווי אלע זאגן
קדיש פרעגט ער זיי: וואס איז דאס? זאגן זיי: דא איז
געווענטליך נישטא קיין מנין, נאר לעצטענס איז דא
אסאך אבילים נאך זייער עלטערן, קומען זיי אין שול

זאָגן קדיש, און פֿרובירן עס זאל זיין מנגן. זאָגט ער:
 יעצט פֿארשטיי איה, וואס חז"ל זאָגן: רבי יוחנן האט
 זיך געוואונדערט (ברכות ח.): 'איפא סבא בבבל? עס
 איז דא אַלטע אידן אין בבֿל. ממילא אין ארץ ישׂראל
 האט מען אריכות ימים, ווייל דער פֿסוק זאָגט: לִמְעַן
 יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְכוּ' עַל הָאֲדָמָה. אָבער ווי אזוי לעבט מען
 לאנג אין בבֿל? זאָגט די גמרא: ווייל זיי קומען אין
 בית המדרש צופרי און ביינאכט. האט ער
 אויסגעפירט: 'אָבער דא קומט מען נישט דאווענען
 אין בית המדרש האט מען נישט קיין אריכות ימים,
 מוזן די קינדער קומען זאָגן קדיש אז עס זאל כאטש
 זיין מנגן.

דער מדרש זאָגט (ילקוט בלק, רמז תשע"א): 'מה
 נחלים הללו בני אדם יורדין לתוכן פֿשהן טמאין,
 וטובלין ועולין טהורין, פֿך פֿתי פֿנסיות ופֿתי מדרשות,
 בני אדם נכנסין לתוכן פֿשהם מלאים עוונות, ויוצאין
 מלאים מצוות'. אז איינער איז טמא און גייט אריין אין
 טייך, קומט ער ארויס טהור, וויבאלד ער האט זיך
 גע'טובל'ט, דאס זעלבע א בית המדרש, א מענטש

גייט אַרײַן פֿיל מיט עבירות, און גייט אַרױס פֿיל מיט
מַצּוֹת. נאַר מַענטשן זענען אזוי מוֹלֵזל אין דעם, ווייל
מען ווייסט נישט דעם חשיבות פון אַ אַמֵן, אָדער אַמֵן
יְהִי שְׁמִיּה רַבָּא, קְדוּשָׁה, בְּרָכוּ, אָבְעֵר ווען אַ מַענטש
זאל וויסן אז די נְקוּדוֹת, וואס ער מיינט אז דאס איז
גאַרנישט איז אין הימל מוֹרְאֵיִג חָשׁוּב, וואלט ער
נישט מוֹלֵזל געווען אין דעם .

עס שטייט (זוהר הקדוש, ויצא קס"א ע"א, עקב רע"א ע"א,
וילך רפ"ה ע"א): די גרויסקייט פון אַמֵן, און ווען אַ
מַענטש מאַכט אַ בְּרָכָה זאל איינער ענטפערן אַמֵן,
ווייל דאס איז דער חוֹתֵם אויף די בְּרָכָה. נאַר דער
זילזול קומט ווייל אַ מַענטש האלט זיך נעבעך פֿאַר
גאַרנישט! וואס כאטש צו זיין בְּאַמֵּת גאַרנישט, איז אַ
גרויסע מְדַרְיָגָה, אָבְעֵר דער סמ"ך מ"ם דרייט איבער
יעדער גוטע מְדָה און צופֿרעכט דערמיט דעם מַענטש,
וועגן דעם דארף מען זיך מְחַזֵּק זיין און אים זאָגן,
לֵאמֹר זאָגן עס איז אַמֵּת אז איך בין גאַרנישט, איך
בין אַ זיר"א, אָבְעֵר דער צדיק לייגט צו אַ איינזער
ווערט דאס צען, יעצט קומט שוין אויס פונקט

פארקערט, וויפיל מער גארנישט איך בין, און איך האב מער זירא"ס, און דער צדיק לייגט צו א איינזער בין איך א גרעסערע מליונער. און וואס איז דער איינס וואס דער צדיק לייגט צו? דער אַחד, אַחדות הבורא יתברך שמו, דער אלופו של עולם.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן לד): יעדער איד האט א נקודה וואס דער צווייטער האט נישט. און דער צדיק הייבט אויף דעם מענטש מיט זיין נקודה, און ער ווייזט אים וואס ער פארמאגט, דאס ער גייט מיט ציצית, מיט א באַרד און פיאות, ער האט א מזוזה, תפילין, שבת, פשרות, ממילא דארף מען נישט קוקען אויף יענעם, און מקנא זיין א צווייטן, וואס דו קענסט אים סיי ווי נישט נאכמאכן, און דו דארפסט אים נישט נאכמאכן, ווייל דו ביזט גרעסער פון אים. אזוי ווי די גמרא פארציילט (תענית כא:): אבא אומנא איז געווען א דאקטער, און איז געווען גרעסער פון אבבי און רבא, און ער האט יעדן טאג געהערט א כרוז פון הימל, וואס גריסט אים שלום, האבן זיי ביידע געהאט חלישות הדעת, אבבי

ווייל ער האט נאר געהערט יעדן ערב שבת, רבא ווייל ער האט נאר געהערט, ערב יום כיפור. האט מען געזאגט פאר אביי: 'לא מצית למעבד כעובדא דאבא אומנא', דו קענסט נישט טוהן וואס אבא אומנא טוהט. קומט אויס א מענטש דארף נאר וויסן, וואס זיין נקודה איז, אז ער האט פארמעגנס אונטער זיך.

דער זוהר הקדוש זאגט (המקובלים בשם הזוהר, ועיין בתיקוני זוהר תקון יח, ל"ג ע"א. והקדמת עץ חיים, ועשה טוב אות ד'): אז די ווארט צדיק איז מרמז, צ' אמנים, ד' קדושות, י' קדישים, ק' ברכות. און דאס איז וואס עס שטייט אין זוהר הקדוש (פרשת לך לך, צג ע"א) אז יעדער איד איז א צדיק. מיט וואס איז ער א צדיק? אז ער זאגט ניינציג אמן'ס א טאג, און הונדערט ברכות, פיר קדושות, צען קדישים, דאס איז די נקודת הצדיק וואס איז דא אין יעדן איד. נאר דער סמ"ך מ"ם צופרעכט דעם מענטש אזוי שטארק, אז ער איז זיך מייאש, און קומט נישט אריין אין בית המדרש דאווענען.

דאס זעלבע אויף מיט לימוד התורה צופרעכט ער אים, וואס וועט שוין זיין אז דו וועסט לערנען אפאר

דאווענען איז נישט קיין באַרג כה

פֿסוקים חומש? ! און דו וועסט מעביר סדרה זיין יעדן טאג אביסל, אזוי ווי עס ווערט געפסקנט (שלחן ערוך סימן רפ"ה סעיף ג): 'מיום ראשון ואילך נקרא עם הציבור'. און וואס וועט שוין זיין, אז דו וועסט זאגן אפאר פֿרקים משניות? ! און א מענטש כאפט נישט, אז די משניות וועט אים ראטעווען, דאס זעלבע אביסל גמרא, און נאך אביסעלע, ביז מען קומט אן ביים סוף, די זעלבע זאך יעדן טאג לערנען איין הלכה, און נאך הלכה, דאס איז דער כח פון דעם צדיק, אז אפילו איך שפיר אז איך בין גארנישט, לייגט ער מיר אריין איין איינס, וואס דאס איז דער איין איינציגער באשעפער, ממילא בין איך שוין א ביליאנער.

.1

דאס איז געווען דער גאנצער כח פון משה רבינו, וואס חז"ל זאגן (קהלת רבה, פרשה ד, סימן יד): אויפן פסוק (שמות ב, ב): 'ותרא אותו פי טוב' ער איז געבוירן געווארן נאר מיט גוט. דאס הייסט וואו ער האט געקוקט האט ער נאר געטראפן דעם 'גוטס' ביי יעדן איד; זה לעומת זה איז געשטאנען בלעם וואס האט

רחמנא לצלן - געשאַלטן יעדע זאך, און נאר געזוכט צו צופרעכן א צווייטן, וואס דאס איז דער גרעסטער חורבן פאר א מענטש.

דער הייליגער רבי זאגט (ספר המדות אות קללה חלק ב, סימן א'): 'אדם הרגיל בקללות, הוא מעולם התהו' איינער וואס איז צוגעוואוינט צו שעלטן, קומט פון עולם התהו, 'וכן להפך הרגיל בברכה הוא מעולם התקין', פארקערט אויב איינער וואס איז צוגעוואוינט צו בענטשן קומט פון עולם התקין. וואס הייסט תהו? פוסט און ליידג. (עיין רש"י בראשית א ב): וואס הייסט שעלטן? אז דו ביזט גארנישט ווערד, וועגן דעם קומט ער פון עולם התהו, וואס דאס איז געווען בלעם, ער האט געוואלט ווייזן, אז מען איז גארנישט מיט נישט. און משה רבינו האט נאר געבענטשט און אויפגעהויבן יעדן איד, וואס דאס לערענט אונז דער הייליגער רבי, אז א מענטש זאל זיך נישט צופרעכן פון קיינעם נישט, און פון קיין שום זאך אין דער וועלט.

מען פארציילט אויפן הייליגן רבי ישׂראל סאלאנטער זצ״ל וואס ער האט אריינגעברענגט דעם דרך המוסר, וואס דאס איז תיקון המידות, אין דער וועלט. וואס האט אים געברענגט דערצו? נאר עס איז געווען אין א שטאט אסאך שוסטערס, וואס זיי זענען אלע געווען ארימעלייט. און אונז ווייס מיר דאך דעם כלל: כל אומן שונא בני אומנתו (מדרש תנחומא, בראשית סימן ח) ויהי היום, און איינער פון די שוסטערס, האט געקויפט דעם לאטער״י, און ער האט דאס געוואונען, וואס איז געווען א ריזיגען פארמעגן, פארשטייט זיך וויבאלד ער איז געווארן א גרויסער גביר, האט ער שוין באקומען א אנדער פנים און א אנדער מזל, און אלע האבן פארגעסן אז ער איז געווען א שוסטער, און ער האט געהאט א טאכטער, האט ער זיך משדך געווען, מיט א גרויסן מפורסם דיגן רב, איז אבער געווען איינער פון די שוסטערס, וואס האט דאס נישט געקענט אריבערטראגן, און די קנאה האט אים זייער געברענט, אזוי ווייט אז ער האט זיך נישט געקענט איינהאלטן, און ער איז געקומען צו די חופה, און אונטער די חופה רופט ער זיך אן אנטקעגן יעדן: ר'

משה! דא האסטו אפאר שיד, פאררעכט מיר די שיד! דער מחותן, דער גביר, האט נישט געקענט אריבערטראגן דעם בזיון, און ער האט געכאפט א הארץ אטאק און געשטארבן. האט רבי ישראל סאלאנטער געזאגט: דא טויג נישט צוויי זאכן, איינס, אז מען האט אים געגעבן א בזיון, דארף מען דאס נישט נעמען אזוי שטארק צום הארץ, ביז א הארץ אטאק, [פארקערט אז מען איז מבזה א מענטש, איז דאס א מורא'דיגע זאך, ער קומט אפ מיט דעם אלע עבירות, (ע"י ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו): ווייל איין בזיון איז מער פון טויזענט תעניתים.] און צווייטנס, ווי קומט צו א מענטש אזא שלעכטע מדה פון קנאה, אז עס זאל אים ברענגען צו גיין מבזה זיין יענעם ברבים אזוי שטארק, דעמאלט האט ער מחליט געווען, מען זאל זיך נעמען לערנען מוסר.

דער אייבערשטער זאל העלפן, אז מען זאל אננעמען דעם לימוד פון רבין, וואס אזוי ארום וועלן מיר זיך קענען דערהאלטן. און עס זאל שוין איבערגעדרייט ווערן די טעג פון בין המצרים לימי

כט דאָווענען איז נישט קיין באַרג

שמחה, און מען זאל שוין זוכה זיין צו די גאולה
שלימה.

תם ונשלם שבת לאל בורא עולם

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

כ"ק מרן רבינו אליעזר שלמה
בן מלכה שליט"א

לרפואה שלימה לכל רמ"ח
אבריו ולכל שם"ה גידיו ולכל
טיפי דמיו.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

אברהם צבי בן פיגא נ"י

וזוגתו

לאה שעניא בת העניא רחל תחי'

וילדיהם

רייזל, חיה.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות
לבם לטובה, ויתברכו מפי אל אליון בבני
חיי ומזוני רוויחא, אמן כן יהי רצון.